

vergadering **C114**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 17 januari 2024

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de mogelijke discrepantie tussen het Vlaams Rampenfonds en de brede weersverzekering – 628 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de evaluatie van de brede weersverzekering – 767 (2023-2024)	3
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over biolandbouw – 729 (2023-2024)	10
VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de voortgangsrapportage van de Vlaamse eiwitstrategie – 873 (2023-2024)	14
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het transport van dieren in de landbouwsector – 894 (2023-2024)	16

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de mogelijke discrepantie tussen het Vlaams Rampenfonds en de brede weersverzekering
– 628 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de evaluatie van de brede weersverzekering
– 767 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Er werd opgemerkt dat ik voor de commissie al boodschappen ben gaan doen. Naar aanleiding van de Europese erkenning die maandag geagendeerd staat en we eigenlijk al op zak hebben, heb ik twee Limburgse vlaaien bij. De heer Nulens, voorvechter van de Limburgse vlaai, heeft over dat goede nieuws al breed gecommuniceerd. De Limburgse vlaai krijgt dus die beschermde geografische aanduiding. Ik wil dat graag met jullie delen en wil jullie ook uitnodigen om mee als Vlaming ambassadeur te worden van die heerlijke Limburgse vlaai, die symbool staat voor verbondenheid. Ik denk dat we dat in deze tijden goed kunnen gebruiken. Ik zal ze zo dadelijk buiten bij de koffie zetten, dan kunt u een lekker stukje proeven.

De voorzitter: Minister, ik denk dat het een goede gewoonte is om, bij de erkenning van producten, die producten op deze wijze hier in de commissie voor te stellen. Bedankt daarvoor.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ook in West-Vlaanderen kunnen wij de Limburgse vlaai best appreciëren, dus we zullen ervan genieten. De goede voornemens zijn, althans voor vandaag, onder de mat geveegd. Ik zal mij morgen met goede moed herpakken.

Het is een vraag die al enige tijd geleden is ingediend, maar door het kerstreces komt het nu pas op de agenda. Op 28 november bevroeg ik de minister-president over zijn voornemen om het Rampenfonds snel in stelling te brengen om de schade na de wateroverlast in onder meer de Westhoek te vergoeden. Ondertussen hebben we ook op andere plekken veel waterschade gehad. Daarbij moet er uiteraard ook de nodige aandacht gaan naar de getroffen landbouwers.

Enkele elementen in het antwoord van de minister-president verontrustten mij wel. Vooreerst worden waterschade door hevige regenval en door overstroming nogal makkelijk op één lijn geplaatst. Dat lijkt logisch, maar is het allerminst.

Sinds deze legislatuur worden landbouwers geacht hun areaal privaat te verzekeren via de brede weersverzekering (BWV). In een uitdoofscenario kunnen zij nog beperkt een beroep doen op het Rampenfonds, mits zij een erkende weersverzekering afsloten. Die laatste is dan een belangrijke voorwaarde.

Wanneer wij, op basis van signalen van landbouwers, een random weersverzekeringspolis van bijvoorbeeld KBC bekijken, blijkt water geen eenduidig begrip. Bij de verzekerde risico's vinden wij schade die ontstaan is door 'intense, hevige en aanhoudende regen', terwijl schade die ontstaan is door 'waterlopen, kanalen, vijvers of meren die buiten hun oevers treden' uitdrukkelijk niet vergoed wordt.

Dat is een omschrijving die op papier nog iets kan voorstellen, maar de vraag is hoe dat in de praktijk wordt geïnterpreteerd.

We moeten niemand onnodig bang maken, vandaar dat we de vraag liever hier stellen. Zo krijgen de mensen snel een antwoord. De landbouwers dreigen hier dus tussen wal en schip te belanden omdat hun waterschade in eerste instantie verzekerd moest zijn via de private weg, volgens de minister-president, die instaat voor het Rampenfonds. Tegelijk kunnen de private verzekeraars oordelen dat de waterschade niet is ontstaan doordat er op dat specifieke areaal intense, hevige en aanhoudende regen viel, maar omdat de IJzer de afstroom van de buitengewoon hevige regen in Noord-Frankrijk niet aankon en buiten zijn oevers trad. Dat is een interpretatiemogelijkheid die toch wel wat vragen oproept. De minister-president zag dat mogelijke probleem in en gaf aan dat u, als minister van Landbouw, het gesprek met de verzekeraars zou aangaan opdat de landbouwers niet de dupe zouden zijn.

Dit is op zijn minst een vreemde manier van werken te noemen. De vorige Vlaamse Regering besliste de risico's op teelt schade uit het Rampenfonds te halen en te privatiseren. Enkele jaren later moet u dan gaan onderhandelen met die verzekeraars omdat er gaten in die regeling zitten. We kunnen ervan uitgaan dat die verzekeraars een hart hebben voor hun sector, maar ook geen liefdadigheidsorganisaties zijn. Zij zullen geen vergoedingen uitbetalen voor schade die niet gedekt is binnen de polis. Wanneer ze dat wel zouden doen, bijvoorbeeld omdat de minister van Landbouw hun dat mooi vraagt, dan moet dat ergens gecompenseerd worden door andere inkomsten voor die verzekeraars te genereren.

Erkent u dat er discussie kan ontstaan over de oorzaak van de waterschade waarmee de Westhoek werd geconfronteerd en dat dit het verschil kan uitmaken tussen al dan niet gedekt zijn door de brede weersverzekering? Erkent u dat er een mogelijk hiaat zit tussen hetgeen gedekt is door het Rampenfonds en hetgeen gedekt is door de brede weersverzekering? Bestaat hierdoor het risico dat getroffen landbouwers noch van de ene, noch van de andere regeling gebruik zullen kunnen maken? Kunnen landbouwers die schade leden door de overstroomde IJzer of andere waterloop, een beroep doen op het Rampenfonds, ook wanneer zij geen brede weersverzekering afsloten? Overstromingsschade is immers geen verzekeraar risico binnen de brede weersverzekering. Hoe wilt u de regeling sluitend maken? Had u ondertussen, zoals aangekondigd, contact met de door Vlaanderen erkende aanbieders van een brede weersverzekering? Bekijken zij de recente watersnood als een gevolg van lokale hevige neerslag dan wel als een overstroming van waterlopen? Komen zij met andere woorden tussen in de schade? Hoe groot schat u de landbouwschade in? Hoeveel van de getroffen arealen zijn verzekerd via een brede weersverzekering? Hoeveel komen niet in aanmerking voor enige schadevergoeding?

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik denk dat de problematiek die de collega schetst, inderdaad terecht is: de discussie over wat met de minimumdekking van de erkende brede weersverzekering die gecoverd is. Maar daarnaast zijn er nog wel wat bredere problemen, mogelijke problemen met die brede weersverzekering. De collega gaf al aan dat we in een overgangperiode zitten – dit jaar loopt die af, de overgang van het Vlaams Rampenfonds naar de brede weersverzekering. Ondanks het feit dat de landbouwers vanaf dan in principe op geen enkele vergoeding meer kunnen rekenen uit het Rampenfonds, lijkt het enthousiasme in de sector om een private verzekering af te sluiten voor een volledige of gedeeltelijke dekking van de mogelijke schade aan teelten en niet-binnen-gehaalde oogsten, eerder beperkt.

We hebben daar op 26 april vorig jaar ook al een hoorzitting over gehouden, hier in de commissie, met de administrateur-generaal van het departement Landbouw en een aantal vertegenwoordigers van de verzekeraars en de landbouworganisaties. Daaruit bleek toch zeer duidelijk dat onder meer de verzekeraars nood hebben aan meer verzekerde landbouwers om de betaalbaarheid en de houdbaarheid van het systeem in de toekomst te blijven vrijwaren. Anders zullen zij die polissen niet blijven aanbieden, denk ik.

De experts suggereerden een aantal maatregelen die de populariteit van de brede weersverzekering zouden stimuleren. Een eerste daarvan was landbouwers toelaten om de netto verzekeringspremie te financieren middels een derde-betalerssysteem, zoals dat ook in Nederland werkt; het verlagen van de federale assurantietaks, de mogelijkheid geven om driejarige verzekeringscontracten aan te gaan in plaats van eenjarige en de premiesubsidie van 65 procent ook toe te kennen aan toetreders die nog geen referteperiode hadden opgebouwd in de periode 2020-2022.

Een andere problematiek die vanuit de sector naar voren is gekomen, was dat de verzekeringspremie afgetrokken kan worden van de federale inkomstenbelasting, maar dat de premiesubsidie als bijkomende winst aangegeven moet worden, waardoor de federale overheid de premiesubsidie voor een stukje afroemt.

U erkende zelf eerder dat bestaande landbouwers die in de driejarige periode 2020-2022 geen brede weersverzekering afsloten, nadien geen aanspraak kunnen maken op de premiesubsidie. Dat is conform het overgangstraject dat we samen hebben vastgelegd. Er werd toen ook aangegeven dat er in 2025 een evaluatie van die brede weersverzekering op de planning staat, maar dat we die in functie van de uitkomst van de hoorzitting en andere tussentijdse inzichten zouden kunnen vooruitschuiven. Ik denk dat het inzicht dat collega Vaneeckhout aanhaalt, een van de inzichten is die het eventueel rechtvaardigt om dat vooruit te schuiven.

Minister, ik heb dus een aantal vragen.

Wat is de laatste stand van zaken van het aantal landbouwers dat een brede weersverzekering heeft? We hebben daar met de hoorzitting een aantal cijfers gekregen. Dat was dan eigenlijk zelfs een dalende tendens. Zet die zich door en hoe verhoudt zich dat tot de totale verzekerde oppervlakte?

Hoe staat het met de evaluatie die in 2025 gepland staat? Ik neem aan dat die in voorbereiding is op uw departement. Zijn er indicaties om die toch vooruit te schuiven en zijn er al eerste conclusies te trekken uit het voorbereidende werk? Hoe beoordeelt u de voorgestelde maatregelen door de experts om de aantrekkelijkheid van de brede weersverzekering te vergroten en dus meer landbouwers richting die brede weersverzekering te stimuleren?

En dan over die problematiek van de premie: hebt u daarover contact gehad met uw federale collega om een vrijstelling van die premie te bekomen in de inkomstenbelasting? Plant uw collega om dat eventueel te doen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's. In een erkende brede weersverzekering moeten minstens de zes ongunstige weersomstandigheden die met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld, verzekerd zijn. Hevige of aanhoudende regen is er daar een van, samen met de andere vijf verplicht te verzekeren ongunstige weersomstandigheden, namelijk vorst, stormen, hagel, ijs en ernstige droogte. Overstroming is dus geen risico dat verplicht opgenomen

moet zijn in de polis om via het systeem van de brede weersverzekering ondersteuning te kunnen krijgen.

Voor het risico regen bekijken nagenoeg alle verzekeraars de neerslaghoeveelheid die ter plaatse gevallen is op basis van gegevens van het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI). De schade is dan gedekt in zoverre er een directe link is tussen de gevallen neerslag en het verzekerde perceel.

Conform de definities in het decreet van 5 april 2019 over het Vlaams Rampenfonds is het risico 'overstroming' een van de opgesomde elementen bij de definitie van 'natuurverschijnsel met uitzonderlijk karakter'. Het is echter geen 'ongunstige weersomstandigheid die met een natuurramp kan worden gelijkgesteld' en moet bijgevolg ook niet standaard gedekt zijn door die brede weersverzekering. In dit scenario zou het Vlaams Rampenfonds kunnen tussenkomen ten aanzien van alle getroffen landbouwers.

Indien uit de wetenschappelijke data blijkt dat de ramp als een 'overstroming' erkend moet worden, is er in principe geen bezwaar om ook teeltschade te vergoeden vanuit het Vlaams Rampenfonds. Het is immers geen standaard verzekerbare risico dat gesubsidieerd wordt via de steunregeling voor landbouwers voor het afsluiten van die brede weersverzekering.

In het geval het om een ramp als gevolg van die 'overvloedige regenval' gaat, kunnen landbouwers voor de teeltschade aan niet-verzekerde percelen dan een beroep doen op het Vlaams Rampenfonds, in zoverre ze minstens 25 procent van het teeltareaal verzekerd hebben via de brede weersverzekering. Voor de verzekerde percelen gebeurt die schadeafhandeling dan ook met de verzekeraar.

Mijn diensten hebben al contact genomen met een aantal verzekeraars. Zij zullen in principe hun verzekeringsvoorwaarden aftoetsen aan de hoeveelheden neerslag die ter plaatse zijn gevallen. Aangezien overstroming geen verzekerd risico is, verwacht ik ook niet dat de verzekeraars daar een analyse van zullen maken.

Voor 2023 hebben wij gedeeltelijke cijfers ontvangen van de verzekeraars over de verzekerde arealen. Deze zijn globaal per verzekerde teelt, niet geografisch. We weten dus niet waar de verzekerde percelen precies zijn gelegen.

Zonder te beschikken over volledige cijfers voor het jaar 2023, kan ik dus op basis van de gedeeltelijke cijfers wel bevestigen dat de dalende trend zich inderdaad verderzet, dat zowel wat betreft het aantal landbouwers dat deelneemt aan de brede weersverzekering, als wat betreft de verzekerde oppervlakte. Daarentegen is het totaal uitbetaalde bedrag – het subsidiebedrag – wel gestegen. Zodra de volledige cijfers bekend zijn, kunnen we uiteraard ook een meer gedetailleerde analyse maken en delen.

De eerste stappen zijn gezet in de voorziene evaluatie. Het agentschap heeft een aantal databronnen gecontacteerd en een beperkte literatuurstudie uitgevoerd. De analyse van de beschikbare data en de bevraging van de betrokken partijen volgen daarop. We verwachten dat de evaluatie begin 2025 afgerond zal zijn, maar op dit ogenblik is het te vroeg om conclusies te trekken.

De voorgestelde elementen uit de commissiezitting zullen uiteraard worden bekeken en geëvalueerd. Hiertoe zullen ook doorheen de evaluatie nuttige contacten worden gelegd met het werkveld en met andere overheden. Maar zoals al werd vermeld, is het op dit ogenblik te vroeg om daar concrete uitspraken over te doen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Dank u wel, minister, voor het antwoord. Het bevestigt ook wel een beetje onze angst – en de angst of bezorgdheid van een aantal landbouwers ter plaatse die een brede weersverzekering hadden afgesloten – dat alle schade door overstromingen, die niet door de neerslag ter plaatse komt – door het KMI te reconstrueren – dus inderdaad niet wordt verzekerd met die private verzekering.

Ik wil nog eens herhalen dat het heel duidelijk is. U geeft in uw antwoord aan dat het Rampenfonds al die schade kan vergoeden. Dus als die mensen zijn verzekerd, zal het Rampenfonds tussenkomen.

Natuurlijk komen we dan bij de vraag van collega Coel. De dalende trend gaat verder, dus er zijn heel wat landbouwers die niet verzekerd zijn. Die kunnen op dat moment dus geen aanspraak maken op het Rampenfonds. Dus zelfs als ze een verzekering zouden afsluiten die de schade voor dat soort rampen niet dekt, worden ze niet gedekt door het Rampenfonds. Dat is natuurlijk een zeer bijzondere combinatie van factoren.

De voorzitter: Het is omgekeerd. Collega Vaneckhout, ik denk dat het omgekeerd is.

Minister Jo Brouns: Bij overstromingen is het het Rampenfonds.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Bij overstromingen is het het Rampenfonds, maar toch enkel als je privaat verzekerd bent via de brede weersverzekering?

De voorzitter: Voor overstromingen geldt de voorwaarde niet om privé verzekerd te zijn.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Oké, dus enkel het Rampenfonds helpt. Dus iedere landbouwer in de IJzervallei met schade die niet rechtstreeks is gelieerd aan neerslag ter plaatse, maar aan overstromingen, is gedekt door het Rampenfonds.

De voorzitter: Als het Rampenfonds een erkenning van overstroming toeschrijft.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Oké, maar dat is ervan uitgaand dat dat onderbouwd kan worden in de regio, en dat dat daar zal gebeuren. Dat is een helder antwoord.

Dan zal ik vooral kijken naar de andere collega's. Ik wil vooral volgen dat er een bredere evaluatie gebeurt vanuit de Westhoek. Ik kijk ook naar de collega van mijn eigen fractie om dat verder op te nemen. Maar dat is een helder antwoord. Dank u wel, minister.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik denk dat het goed is dat er wordt verduidelijkt dat de landbouwers die door overstromingen werden getroffen – ongeacht of ze verzekerd zijn –, schadeloos kunnen worden gesteld via het Rampenfonds en dat de ramp wordt erkend.

Dat lijkt me positief, maar dat brengt me wel terug bij de kern van het probleem van de brede weersverzekering. Want voor overstromingen is er een schadeloosstelling, maar voor zaken die wel verzekerd kunnen worden, blijft het systeem van de overgang bestaan dat we hebben nagestreefd de voorbije vier jaar.

Zelfs vooruitlopend op de evaluatie die u in 2025 naar voren zult brengen, denk ik dat we nu al kunnen besluiten dat we er onvoldoende in zijn geslaagd om landbouwers vanuit het Rampenfonds richting de brede weersverzekering te

sturen. Ik denk dat het een verdienstelijke poging was, met een aantal incentives om het te doen, maar we moeten met zijn allen vaststellen – zeker als u nu ook de dalende trend voor 2024 verder bevestigt – dat dat dus niet is gelukt.

Dat brengt de aanbieders van de verzekering ook in de problemen. Ze hebben hier tijdens de hoorzitting heel duidelijk aangegeven dat een systeem waarbij onvoldoende landbouwers zich verzekeren, nooit kan werken. Het is met elke verzekering zo dat je voldoende mensen moet hebben die een premie betalen, zodat je in het geval van een ramp schade kunt vergoeden. Verzekeraars zijn inderdaad geen liefdadigheidsinstellingen. Die moeten er ook uit geraken, en daar in realiteit ook iets aan verdienen. Dus dat kan nooit blijven functioneren.

Ik denk dat een evaluatie zich toch wel opdringt. Als u zegt dat we die tegen het begin van 2025 klaar zullen hebben, betekent dat in realiteit dat we de campagne van 2024 en ook 2025 nog met het oude systeem – het systeem zoals het vandaag bestaat – zullen doormaken. Dat betekent dat er in die twee jaar niets zal veranderen, terwijl we wel vaststellen dat we in de voorbije zes jaar, vijf keer met schade werden geconfronteerd.

Er is een afnemend aantal landbouwers – aangezien maar weinigen zich hebben verzekerd – die schade zullen kunnen recupereren. Dus ik denk dat het voor de sector toch wel urgent is dat we dat systeem evalueren en bijsturen waar nodig, en dat we dat in samenspraak doen met de verzekeraars, want het zijn zij die de polissen moeten blijven aanbieden.

Ik zou dus durven aandringen om daar voortgang mee te maken. Ik denk dat begin 2025 – conform de afspraken die we vroeger hebben gemaakt – te laat is. Ik vind persoonlijk toch dat de actualiteit ons noopt om daar sneller in te gaan. Dus misschien kunt u dat toch nog eens herbekijken. Dank u, minister.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Ik vind dat op zich wel een goed systeem. De erkenning als ramp dekt eigenlijk de problematiek van het verzekeren extern. Het systeem is zeer goed. Een bijkomende vraag die ik daaromtrent heb, gaat als volgt. Als er een erkenning als ramp is, staan daar dan ook budgetten tegenover? Ik bedoel, is daar dan een budget van 1 miljoen euro of gaat dat over een budget van 10 miljoen euro? Is daaromtrent al een beslissing genomen? Want ik denk dat het bij de ramp in de Westhoek over heel grote bedragen zal gaan. Dat is mijn eerste bemerking.

Voor mijn tweede bemerking sluit ik mij aan bij collega Coel. Over die brede weersverzekering zeggen jullie dat die evaluatie in 2025 komt. Het lijkt ons misschien goed om dat sneller te laten gebeuren. Vandaar mijn vraag waarom dat niet sneller kan. Het lijkt mij wel interessant dat wij dat de komende maanden nog bespreken, want zoals collega Coel zegt, blijkt dat dat niet werkt. Laat ons duidelijk zijn: als de manier waarop het nu in elkaar zit, niet wordt bijgeschaafd, dan gaat dat zichzelf opdoeken, denk ik.

Bart Dochy (cd&v): Ik wil daar misschien ook even bij aansluiten. Het is inderdaad problematisch, maar ik stel vast dat het niet alleen bij ons in Vlaanderen problematisch is. In Nederland zit men eigenlijk ongeveer met dezelfde problematiek. Daarom denk ik dat het inderdaad een correcte suggestie is van collega's Coel en Van Hulle om die evaluatie snel voor te bereiden, en te kijken hoe het elders in Europa als dusdanig werkt.

We zitten in een Europees kader. Dat is ook de reden waarom die omschakeling voor een stuk is gemaakt naar de brede weersverzekering, waarvan de premie wordt gesubsidieerd in plaats van de schade. Maar het is slecht. Het is inderdaad

dalend. De oppervlakte die wordt verzekerd, is niet goed. Dat heeft te maken met de grootte van de premie, met de flexibiliteit om al dan niet voor het volledige bedrag versus deels die verzekering te kunnen afsluiten, want de hoeveelheid die je verzekert, heeft natuurlijk een rechtstreekse relatie met de premie die wordt betaald. Dat is zoals bij een brandverzekering, bij wijze van spreken. Er zijn toch nog een aantal technieken die waarschijnlijk wat vrijheden zouden moeten kunnen bieden. Ook die derde-betalersregeling hoort daarbij, die wat gevoelig ligt. Ik zou toch oproepen, minister, om de administratie de opdracht te geven om toch wel snel te kijken hoe het elders in Europa verloopt, en of daar verbeter technieken zijn.

Maar we moeten ook opletten. We denken dat het toegangsticket om eventueel in de rampenschadetegemoetkoming te stappen 25 procent weersverzekering versus 50 procent is. Het verschil is dat je bij een verzekering vanaf 25 procent een vergoeding krijgt van – goed luisteren – 16 procent. Vanaf je verzekerd bent voor meer dan 50 procent is dat 32 procent. En vanaf 2024 is het 8 procent versus 16 procent, dus 25 en 50 procent. Vanaf volgend jaar is het niks meer. Vanaf volgend jaar is er ook geen garantie meer op de uitbetaling van de tegemoetkoming van 65 procent op de premie. Dat is een voorwerp voor evaluatie, dat is evident. Daarom vraag ik toch, minister, om daar versneld wat kracht bij te zetten.

Ik heb nog een technische vraag. U hoeft ze vandaag niet te beantwoorden, maar ik wil ze toch wel stellen, omdat het dan ook geregistreerd is. Er is een bijkomend probleem, namelijk dat in deze situatie er niet alleen verzekerde teelten zijn, maar dat er ook een periode is waarbinnen de teelt verzekerd is. Bijvoorbeeld voor aardappelen geldt de verzekering bij de ene maatschappij tot 1 november, en bij de andere maatschappij tot 15 november. Zitten we natuurlijk net met een weersfenomeen dat zich in november heeft voorgedaan, waarbij 15 en 16 november misschien de slechtste dagen waren, dan is de vraag ook wanneer die verzekering geldt. Geldt die wanneer de teelt volledig vernietigd is? Of geldt die wanneer de teelt in de onmogelijkheid is om gerooid te worden ingevolge de weersomstandigheden? Dan spreekt men van gevolgschade. Dat is een bijkomend probleem.

Gesteld dat men als verzekeringsmaatschappij niet zou uitbetalen, omdat de schade optreedt buiten de verzekerde periode, kunnen die percelen dan meegenomen worden in die 25 procent versus 50 procent om het toegangsticket te hebben tot het Rampenfonds? En komen ze dan in aanmerking om eventueel wel een vergoeding te krijgen? Alhoewel het verzekerde percelen zijn die per definitie uitgesloten zijn, maar ze zijn verzekerd, maar de periode is verstreken. Eigenlijk zijn ze op het moment van het fenomeen niet meer verzekerd. Dat is een onduidelijkheid. U mag erop antwoorden, minister. Het antwoord kan ook nagestuurd worden, maar het is een belangrijke vraag.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, dank u wel. Om met dat laatste te beginnen, dat is inderdaad bekend. Dat is ons ook ter ore gekomen. Ik weet dat er de voorbije weken al gesprekken zijn geweest met de heel grote verzekeraars waar die schade buiten de gedekte periode zich heeft voorgedaan. Ik denk dat dat in het concrete voorbeeld tot en met 1 november was en er dan schade was in de eerste helft van november. De gesprekken om dat ook mee te nemen in de dekking, lopen dus inderdaad.

Ik deel absoluut de zorg dat we hier geen week mee mogen dralen, want we weten hoe de weersfenomenen elkaar opvolgen en helaas steeds extremer zijn. Ik denk dat we het daar, vooraleer in het technische te duiken, meer ten gronde

ook over eens zijn. Dat is net de uitdaging: meer klimaatadaptief worden. Dat dwingt ons er uiteindelijk toe om daar nog meer en nog sterker op in te zetten, om te werken aan droogteresistente teelten en de nodige infrastructuurwerken om overstromingen te voorkomen of in de juiste banen te leiden. Ik denk dus dat het belangrijk is om daar meer dan ooit op in te zetten.

Wat de evaluatie betreft, op dit ogenblik worden alle data verzameld die daarvoor nodig zijn. De administratie kan inderdaad mee vanuit de commissie worden aangepord om daar wat meer snelheid in te maken, zodat we daar zo snel mogelijk een zicht op zullen hebben.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dank u voor het aanvullende antwoord. Ik denk dat het inderdaad een extra argument is om in te zetten op klimaatadaptatie, maar ook op mitigatie, om de crisis qua ernst zo beperkt mogelijk te houden en ons daaraan ook aan te passen. Maar laten we ook eerlijk zijn. We hebben de voorbije maanden gezien wat de uitdagingen qua adaptatie zijn. Dat zal niet de eerste vijf jaar helemaal in orde zijn. Ons verzekerings-systeem moet voor de komende decennia voor onze landbouwers wel robuuster zijn. Wat collega Coel zegt, klopt helemaal. Als we gewoon verderdoen zoals we vandaag bezig zijn, dan zal het systeem instorten. Dit soort rampen zal steeds meer voorkomen en iedere verzekeraar zal zeggen daarvan weg te lopen. Op het einde van de rit zullen ofwel de landbouwers niks krijgen, ofwel zal het Rampenfonds moeten tussenkomen en zullen er andere wegen moeten worden gezocht. Ik pleit er dus voor om daar inderdaad voor de zomer, voor het stilleggen van de werkzaamheden in het parlement in het kader van de verkiezingen toch misschien nog een aantal stappen in te zetten, want ik ga ervan uit dat er ook wel wat decreetgevend werk nodig zal zijn om dat te doen. In de tussentijd pleit ik ervoor om er specifiek wat de overstromingsschade in de Westhoek en andere gebieden betreft voor te zorgen dat die dossiers zeer snel kunnen worden afgewerkt en dat de betrokken landbouwers snel hun schade vergoed kunnen krijgen, die duidelijk niet via private verzekeraars gedekt zal zijn.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik heb daar niet heel veel meer aan toe te voegen. Ik wil alleen opmerken dat een aantal van de suggesties die de experts hebben gedaan, geen geld kosten. Het derde-betalerssysteem of een driejarig contract kunnen afsluiten in plaats van een eenjarig contract, dat zijn op zich hervormingen die het systeem misschien aantrekkelijker kunnen maken, maar die de belasting-betaler niet per se op kosten hoeven te jagen. Een aantal andere, bijvoorbeeld die federale assurantietaks, hebben wel een impact. U bent in uw antwoord niet ingegaan op het contact dat u daar eventueel over hebt met uw federale collega, maar dat kan misschien worden meegenomen in de voorbereiding van de evaluatie, zodat we dat meteen ook kunnen meenemen als een van de manieren om het systeem aantrekkelijker te maken. Wordt dus ongetwijfeld vervolgd, en zeer spoedig wellicht.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over biolandbouw – 729 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, deze vraag over biolandbouw gaat niet over meer of minder, zoals we de vragen daarover gewoonlijk stellen in deze commissie, maar wel over het debat dat op dit moment vooral wetenschappelijk wordt gevoerd, maar waarvan ik denk dat het goed zou zijn dat het ook politiek wordt gevoerd.

Bepaalde bioboeren stellen zich inderdaad vragen over het gebruik van nieuwe gentechnieken (NGT's) en reageren daar zelfs tegen. Deze categorie van bioboeren vreest dat die technieken onverwachte neveneffecten in ons voedsel zullen veroorzaken. De wetenschap is verdeeld over die argumentatie. Maar goed, er is tenminste al een debat over bezig en dat is een goede zaak. Het zou goed zijn indien dat debat voor een stuk ook wordt vertaald naar de politiek.

In die zin gaan er stemmen op om de regelgeving rond de biolandbouw eventueel aan te passen. Ik geef een paar voorbeelden die gebaseerd zijn op een opiniestuk van Ruben Vanholme, onderzoeker aan de UGent en lid van verschillende natuurorganisaties.

Zo is in de biolandbouw turf toegelaten als bodemverbeteraar. Turf is een fossiele vorm van koolstof. Met het gebruik ervan komt er extra CO₂ in de atmosfeer. Dat gaat lijnrecht in tegen de klimaatambities. Ook groenten telen in een gasgestookte serre is toegelaten in de biolandbouw. Net zoals turf wordt ook fossiel gas beschouwd als een 'natuurproduct'. De onderzoekers vinden het cruciaal dat de regelgeving voor biolandbouw tegen het licht wordt gehouden. Een aantal biolandbouwers willen met andere woorden af van de soms weinig duurzame regels. Zo zouden we kunnen komen tot een andere definitie van biolandbouw.

Minister, hoe staat u tegenover de kritiek dat de wetgeving betreffende biolandbouw vandaag voor een stuk achterhaald zou zijn?

Bent u bereid hieromtrent in deze legislatuur al dan niet decretale stappen te zetten?

Bent u al in dialoog gegaan met wetenschappers en biolandbouwers over deze problematiek of bent u bereid om dat te doen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega, de regels inzake biologische productie worden niet in een Vlaams decreet bepaald, maar zijn op Europees niveau geharmoniseerd. Deze Europese wetgeving is recent nog hervormd. Sinds 1 januari 2022 is de herziene Europese bio-verordening van toepassing. Aan deze verordening zijn lange discussies en onderhandelingen voorafgegaan met alle stakeholders en de verschillende lidstaten binnen de EU.

De Europese wetgeving inzake biologische productie stelt in de basisverordening een aantal doelstellingen voorop, waaronder de bijdrage aan de bescherming van milieu en klimaat, de bodemvruchtbaarheid, hoog niveau van diversiteit, en dergelijke meer.

Het toelaten van inputs binnen de biologische productie wordt in uitvoeringsverordeningen geregeld. De wetgeving inzake biologische productie stelt voorop dat er zo weinig mogelijk externe inputs aan te pas komen.

Wat uw voorbeeld inzake het gebruik van turf binnen de biologische productie betreft, kan ik meegeven dat binnen de Europese uitvoeringsverordening turf opgenomen is als een toegelaten bodemverbeteringsmiddel, maar enkel onder bepaalde voorwaarden. Turf mag alleen worden gebruikt voor tuinbouw, bijvoorbeeld groenteteelt, sierteelt, boomteelt en boomkwekerij. De biologische wetgeving

geeft dus geen carte blanche voor het gebruik van turf. Dit wil niet zeggen dat niet geëvalueerd en herbekeken kan worden of de voorwaarden strenger moeten zijn en of turf helemaal uit de lijst geschrapt moet worden. Er moet bovendien een goed alternatief voorhanden zijn. Dit is echter een uitdaging die breder gaat dan enkel de biosector, waarbij we pogen het productiepotentieel maximaal te behouden met een zo duurzaam mogelijke productie.

Op dit moment is het inderdaad zo dat de biosector de nieuwe gentechnieken, onder andere vanuit het voorzorgsprincipe en de onverenigbaarheid met zijn basisprincipes, niet wenst toe te laten in zijn gecertificeerde systeem, ook al zal deze innovatie ook duurzame oplossingen aanreiken voor uitdagingen in de gangbare landbouw waar ook de biosector mee worstelt. Ook hier zal de toekomst uitwijzen welke weg de biosector zal opgaan en of de NGT's hun waarde kunnen bewijzen en een aantal bezorgdheden kunnen wegnemen.

Vanzelfsprekend ben ik bereid om in overleg te blijven met onze wetenschappers en landbouwers, iets wat ik uiteraard als minister van Landbouw consequent doe. Ik doe dat ook continu met betrekking tot alle andere thema's.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Dit is inderdaad iets wat volop in evolutie is en wat bij manier van spreken bijna een permanente evaluatie noodzakelijk maakt. Het is effectief iets wat op Europees niveau wordt bepaald met een aantal uitvoeringsverordeningen. Maar ik denk toch dat we in Vlaanderen mee het goede voorbeeld zouden kunnen geven, zeker met de zes maanden die voor ons liggen. Uiteraard zult u met de wetenschappers en biolandbouwers rond de tafel zitten. Uiteraard is het de ambitie van iedereen die de landbouwsector een warm hart toedraagt, om hem duurzamer te maken. Maar ziet u daar de komende zes maanden bepaalde evoluties in? Bent u van plan om in de nauwere contacten die u nu zult hebben met de andere landbouwministers, te bekijken in welke mate er eventueel kan tegemoet worden gekomen aan de kritiek van de wetenschappers? In welke mate zult u eventueel stappen vooruit kunnen zetten? Deze stappen moeten dan uiteraard het akkoord krijgen van de biolandbouwers. Voor zover ik het zie, is men het niet unaniem eens over welke richting men uit moet.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik sluit mij hierbij aan omdat de aanleiding tot het opiniestuk de betoging van bioboeren was tegen de NGT's, waarover de EU een nieuw wetgevend voorstel aan het voorbereiden is. Het debat gaat nu over de regels met betrekking tot biolandbouw. Dat wetgevend voorstel gaat in de richting dat het gebruik van de NGT's zou moeten worden vergemakkelijkt. Vandaag zijn ze niet toegelaten, maar men zou een beperkt aantal technieken wel willen toelaten.

De auteur van het opiniestuk argumenteert in mijn ogen zeer correct dat de NGT's kansen bieden voor bioboeren en dat de wetenschap daar vrij eenduidig over is. Veredeling is iets van alle tijden. Dat is niet decennia of eeuwen maar millennia oud. Dat is op zich een natuurlijk proces. Met die NGT's, zeker crispr-cas, kunnen we juist meer waarborgen dat we nauwkeuriger kunnen ingrijpen op minder genetisch materiaal, en dat er geen vreemd DNA wordt ingebracht in het organisme. Dat is een verbetering van een natuurlijk proces dat we al eeuwen toepassen.

U vraagt om het debat een beetje naar de politiek te trekken. Onze fractie is on-dubbelzinnig voor het gebruik van zo'n technieken, als wetenschappelijk kan worden gewaarborgd dat het op een veilige manier kan en dat de voedselveiligheid

daarmee op geen enkele manier in het gedrang komt. We zien kansen, ook voor de biosector, door van die nieuwe technieken gebruik te maken.

Minister, wij sporen u alleszins aan om in de periode dat wij voorzitter zijn van de EU op het niveau van de ministers van Landbouw stappen vooruit te zetten om dat wetgevende proces rond de NGT's verder af te werken en als Vlaanderen mee aan de kar te trekken op dat gebied. We hebben heel wat onderzoeksinstellingen die daar wereldfaam in hebben. Laat ons de kansen benutten en daar, zowel voor de bio- als voor de gangbare landbouw, de opportuniteit van inzien.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Collega Vandenhove, ik moet eerlijk zeggen dat ik het een beetje een vreemde vraag vond. Misschien omdat het opiniestuk een raar opiniestuk is. Het begint inderdaad met de vraag rond die genetische techniek. Daarvan zegt de auteur dat hij pleit voor versoepeling van de biolandbouw. Er moet meer worden toegelaten dan vandaag. En dit terwijl de sector heel veel bezorgdheden heeft en daar ook een sterke wetenschappelijke onderbouwing voor aanbrengt. Dat debat zullen we hier niet voeren, maar goed, de sector zegt dat absoluut niet te willen. De auteur zegt dat het een goede zaak zou zijn als we de regelgeving zouden versoepelen. Maar verder in het stuk pleit hij ervoor om de regelgeving te verstrengen! Turf mag je niet meer toelaten. Verwarmde serres mag je niet meer toelaten. Waarschijnlijk wil hij ook niet dat een bioboer nog op een tractor rijdt want die verbruikt diesel.

De logica van dat stuk is mij echt ontgaan, eerlijk gezegd. We weten allemaal dat biolandbouw een lagere klimaatimpact heeft dan de gangbare landbouw, dat daarvoor wel degelijk inspanningen gebeuren.

Ik begrijp het stuk niet zo goed en in die zin is er voor mij ook een beetje verwarring rond de vraag. Collega, u zegt dat heel wat bioboeren dat ook vragen. Vandaar, minister, mijn vraag: zijn er vanuit de biolandbouwsector in Vlaanderen signalen waaruit blijkt dat hij zou vragen om crispr-cas toe te laten, wat de auteur bepleit, of anderzijds dat de regelgeving, bijvoorbeeld rond turf of de verwarming van serres, wordt verstrengd?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Steenwegen, die signalen hebben wij niet ontvangen. Ik kan dat niet bevestigen.

Wat is vandaag het alternatief voor bijvoorbeeld bodemverbeteraars? Dat is een blijvend aandachtspunt. Het staat op de Europese agenda. We moeten het Belgische standpunt rond de NGT's nog vormen. Ik denk dat we daar op dezelfde lijn zitten en dat we dat zeker mee willen bespreken. Ook in de informele contacten verdient dat daadwerkelijk al onze aandacht.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voor alle duidelijkheid, mijn vraag ging niet over de degelijkheid of de richting van het opiniestuk, maar wel over de mate waarin ook de politiek in Vlaanderen daardoor wordt geraakt. Het is goed, minister, dat u antwoordt dat we effectief op Europees niveau een standpunt zullen moeten innemen. Het is waarschijnlijk kort dag voor u, gezien de nakende verkiezingen, om daar nog een globaal debat over te hebben, maar het zou niet slecht zijn dat het hoe dan ook plaatsvindt, want die technieken evolueren razendsnel. Is wat de gemiddelde mens niet begrijpt wel allemaal goed voor die gemiddelde mens? Dat is misschien een iets te negatief of iets te passief

standpunt, maar ik voel mij toch geroepen om hier de taal van die gemiddelde burger te verdedigen.

Minister, bedankt voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de voortgangsrapportage van de Vlaamse eiwitstrategie – 873 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, volgend op de Vlaamse eiwitstrategie, die werd voorgesteld in 2021, en de concrete acties die daaraan via het eiwitactieprogramma in 2022 werden gekoppeld, leverde het Departement Landbouw en Visserij vorige maand een eerste voortgangsrapport op met daarin een stand van zaken van de uitvoering van deze strategie.

Pro memorie, oorspronkelijk werden er in 2022 76 verschillende acties in het kader van het eiwitactieprogramma vooropgesteld, die respectievelijk hun bijdrage zouden leveren aan de ambitie om meer duurzame diervoeders, duurzame dierlijke productie, plantaardige eiwitten, nieuwe eiwitten, productdiversiteit en duurzame eiwitconsumptie mogelijk te maken tegen 2030. Na een aantal aanvullingen en schrappingen en een betere afbakening bleven er in 2023 een negentigtal eiwitacties over, waarvan 61 in uitvoering zijn en 22 reeds uitgevoerd zijn. Ook het aantal onderzoeksprojecten in het kader van de eiwitstrategie steeg tussen 2022 en 2023, van 44 naar 58.

Uiteraard is het belangrijk om al die acties en onderzoeksprojecten aan duidelijke doelstellingen te koppelen voor de diverse strategische thema's die ik daarjuist heb opgesomd. Daarom worden de doelstellingen die bij de opmaak werden geformuleerd, nu bij de voortgangsrapportage verder geconcretiseerd en aangescherpt. Dat laat toe om de voortgang nauwkeuriger te meten en de acties bij te sturen als blijkt dat we niet op schema zijn om bepaalde doelstellingen te halen.

Minister, u hebt nu ook voor 2026 'midterm'-doelstellingen vooropgesteld. De resultaten van de diverse acties in het licht van die doelstellingen zullen ook publiek gecommuniceerd worden. Dat biedt nog de kans om tussentijdse doelstellingen te evalueren en bij te stellen richting 2030 waar nodig.

Ik heb enkele vragen voor u. Hoe evalueert u zelf deze eerste voortgangsrapportage van de Vlaamse eiwitstrategie? Wat zijn de meest opvallende elementen bij de voortgang van de diverse acties en onderzoeksprojecten? Zitten we volgens u op koers om de tussentijdse doelstellingen in 2026 te halen die nu vooropgesteld worden? Acht u het nodig om met het oog op 2026 extra acties of maatregelen te nemen om de doelstellingen te halen? Voor welke strategische thema's zou dat vooral nodig zijn?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: De focus lag het voorbije jaar, tussen de publieke bekendmaking van het eerste eiwitactieprogramma en het eerste voortgangsrapport, duidelijk op het afbakenen en kwantificeren van de streefdoelen binnen elk van de zes strategische thema's. De komende jaren zal het accent opnieuw op de

acties komen te liggen die naar de concrete streefdoelen toewerken. Wat mij opvalt in dat voortgangsrapport is het feit dat een grote, brede groep van een twintigtal partners uit het beleid, de sector, het middenveld en het onderzoek achter de gezamenlijke en gekwantificeerde doelen staan. Dat geeft aan dat de partners toch ook wel van mening zijn dat het een juiste strategie is en dat het menens is met die eiwitstrategie. Een aantal streefdoelen moeten door een gebrek aan cijfers nog verder uitgewerkt worden. Ook daar zal natuurlijk de komende jaren aan worden gewerkt binnen dat brede partnerschap.

De partners geven in het voortgangsrapport heel duidelijk aan dat we via die eiwitstrategie verder willen gaan dan het zogenaamde business as usual. Extra acties zijn met andere woorden nodig om de doelen te kunnen halen, ook richting 2026, en dat binnen elk van de zes strategische thema's.

Het is ook belangrijk om te melden dat deze resultaatgerichte streefdoelen ook vatbaar zijn voor wijzigende omstandigheden, zoals de geopolitieke conflicten die er helaas zijn, of uitzonderlijke weersomstandigheden. Dit is natuurlijk eigen aan resultaatgerichte doelstellingen, waarbij ook andere factoren dan de acties zelf het eindresultaat mee kunnen beïnvloeden. De doelstellingen worden daarom jaarlijks intern gemonitord. Dat betekent dat de cijfers worden geüpdatet en dat de contextvariabelen in kaart worden gebracht. Ook hieraan werken de diverse partners en experts in de eiwitstrategie dus mee.

In 2026 wordt de meerjarige analyse ook publiek gemaakt. Indien nodig, zoals in het geval van nieuwe, onvoorziene omstandigheden, kunnen bepaalde streefdoelen dus nog worden bijgestuurd. Vandaar dat we spreken van een 'midterm'-evaluatie in 2026. De doelen moeten immers zowel realiseerbaar als ambitieus blijven.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, dank u. Ik begrijp dat de monitoring met brede steun is afgeklopt en dat we een duidelijk pad hebben van targets waaraan we de doelstellingen zullen afmeten, dat daar brede consensus over is bij de partners die eraan meewerken. Ik hoorde u ook zeggen dat er bij elk van de zes strategische doelstellingen extra acties nodig zullen zijn. Dat geeft de kans om daar later nog meer op in te gaan.

Ik zou nog één aspect willen aanhalen, namelijk de compatibiliteit van de diverse doelstellingen, want die zijn nu concreet gemaakt. Bijvoorbeeld streven we voor het eiwitrijk areaal voor diervoeders naar een areaalstijging met 40 procent, maar voor het areaal voor humane voeding willen we ook een stijging met 25 procent realiseren. Dat zijn op zich twee goede doelstellingen, denk ik, maar het landbouwareaal is natuurlijk beperkt en er staat een grote druk op. Hoe compatibel zijn die twee doelstellingen dus om binnen het bestaande areaal die shift te kunnen doen, gezien het feit dat heel wat landbouwers hun bedrijfsvoering op het bestaande areaal hebben en we er geen areaal bij zullen kunnen toeveren? Als we dingen extra willen doen op datzelfde areaal, zullen er dus andere dingen moeten sneuvelen.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dat zal dan inderdaad veelal een interne shift moeten zijn, denk ik. Dat is dus een keuze van de landbouwer op dat ogenblik.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Dat klopt. De landbouwer zal daar zelf heel duidelijk keuzes in moeten maken, maar wij als beleidsmakers zetten die doelstellingen

wel voorop, dus we zullen de landbouwers daar ook deels in moeten begeleiden. Op hetzelfde areaal kun je natuurlijk maar een aantal dingen doen. Je kunt kiezen voor meer areaal voor diervoeders, en dan is de vraag of je dan zult slagen in de doelstelling die je eveneens hebt rond humane voeding, namelijk om dat areaal ook met 25 procent te doen stijgen. Maar we zullen dat de komende jaren opvolgen, en het is goed dat er nu een duidelijk monitoringsysteem is om dat te doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het transport van dieren in de landbouwsector – 894 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, deze vraag gaat over het transport van landbouwdieren en het al dan niet voldoende respect voor dierenwelzijn dat daarbij aan de dag gelegd wordt. Ik heb daar in het verleden al ettelijke vragen over gesteld, mondeling en schriftelijk, aan de minister van Dierenwelzijn, en ook aan uw voorgangster, denk ik, maar nu is het probleem opnieuw sterk in de actualiteit gekomen nadat mijn federale Limburgse collega Kris Verduyckt een vraag stelde aan de federale minister van Landbouw. Daaruit zijn toch wel onthutsende cijfers naar voren gekomen.

Vooraf bij het transport van pluimvee sterft een enorm groot deel van de kippen die vervoerd worden, meer dan 800.000 van de in totaal 300 miljoen die vervoerd worden. Dat aantal bleef de voorbije jaren stabiel, dus er is zeker geen daling vast te stellen. 821.000 dieren is het exacte cijfer. Dat is een enorm aantal dieren die zinloos sterven. Het vervoer van pluimvee gebeurt in Vlaanderen in vrachtwagens waar de kippen in opeengestapelde kratten zitten, afgeschermd door zeilen. Er is geen ventilatie en de dieren hebben ook geen toegang tot water. De kippen sterven dus meestal een verschrikkelijke dood door oververhitting of uitdroging. Dat cijfer is ook veel slechter dan dat in onze buurlanden. In Nederland, bijvoorbeeld, worden er elk jaar ongeveer 600 miljoen kippen geslacht, en daarvan sterven er 575.000 bij vervoer. Verhoudingsgewijs is dat dus drie keer minder, wat aanzienlijk is. Het is ook een specifiek Vlaams probleem, omdat de meeste kippen bij ons gekweekt en geslacht worden.

Minister, vandaar mijn vragen. Ik had de vragen natuurlijk ook aan de minister van Dierenwelzijn kunnen stellen op basis van die recente cijfers. Misschien doe ik dat nog wel. Ik blijf het echter een goede zaak vinden dat Dierenwelzijn afgesplitst is van Landbouw, omdat dat veel verder gaat dan de landbouw, maar natuurlijk blijft de landbouw daar toch wel een heel belangrijke rol in spelen.

Minister, u bent ongetwijfeld op de hoogte van deze problematiek. Hebt u plannen om ervoor te zorgen dat er voor de sector een economisch haalbare oplossing komt om dit aantal overleden dieren naar beneden te krijgen, om met andere woorden een betere afstemming te krijgen tussen het economisch belang van de sector en het welzijn van de dieren? Bekijkt u bijvoorbeeld andere vangmethodes met de sector? Hebt u ook overleg met de minister van Dierenwelzijn over deze materie? Hij is daar in het verleden immers ook mee bezig geweest, en dit probleem zal na deze nieuwe federale cijfers ongetwijfeld ook bij hem belanden.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega, de problematiek van de sterfte tijdens transport is uiteraard mij ook bekend. Laat duidelijk zijn dat elk dier dat vroegtijdig sterft, er uiteraard een te veel is. Toch ben ik ervan overtuigd dat heel de sector, dus zowel landbouw als transport, er alles aan doet om dat sterftecijfer zo laag mogelijk te houden. Ze hebben daar allemaal ook alle belang bij.

Recent werd door ons Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) een project afgerond, KIPVANG, dat werd besteld door collega Weyts. Het project onderzocht het effect van verschillende vang- en laadmethodes op het gebied van arbeid, productieverliezen, dierenwelzijn en maatschappelijke aanvaarding. Als resultaat zou het aantal dieren die dood aankomen in het slachthuis, kunnen worden gereduceerd. Het eindrapport hiervan is nog niet publiek gemaakt. Zodra het rapport van het KIPVANG-project publiek is, zal het uiteraard ook worden gedeeld, en zal ik ook met collega Weyts bekijken hoe we vanuit onze bevoegdheid kunnen meewerken aan het nog verbeteren van die dierenwelzijnsproblematiek.

Om de sterfte tijdens het eigenlijke transport te verminderen, bestaat er zowel een hitte- als een koudeprotocol, waarbij de transportwijze, de transportduur en het transporttijdstip worden aangepast aan de geldende weersomstandigheden. Die protocollen worden door de sector ook ondersteund en goed toegepast.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, wie ben ik om aan uw verklaringen te twifelen? Ik stel echter vast dat de cijfers voor Vlaanderen toch een stuk slechter zijn dan die voor Nederland. Natuurlijk moeten we de sector vertrouwen, maar dan heb ik daar toch al iets minder vertrouwen in. We zullen dus daadwerkelijk opvolgen wat er met de studie van ILVO gebeurt. Maar ik heb een suggestie. De ministers van Verkeer stellen altijd voorop tot welk aantal ze het aantal dodelijke slachtoffers willen verminderen. Meestal worden die cijfers niet gehaald, maar goed, het is toch al goed dat men bepaalde cijfers vooropstelt. Zou het ook niet goed zijn dat men ook bij het veetransport per diersoort cijfers vooropstelt? Want zo blijven we natuurlijk bezig. Er zijn enorm veel inspanningen gebeurd qua dierenwelzijn in Vlaanderen, ere wie ere toekomt, maar in dat veetransport blijven de problemen. Dat kan toch niet. Het drama is altijd een beetje dat bij het minste dat je durft te wijzigen dat betrekking heeft op het welzijn van landbouwdieren, de sector onmiddellijk op de achterste poten staat, wat ik enigszins kan begrijpen, maar de cijfers zijn de cijfers. In die zin zou ik dus toch willen vragen dat er iets meer bindende regels en/of afspraken zouden komen in plaats van studies en aanverwante. De cijfers zijn duidelijk en dalen niet, integendeel.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Wij hebben hier in het parlement ook een aantal hoorzittingen georganiseerd rond die langeafstandstransporten, en daaruit bleek dat vooral daar zich wel wat problemen situeren. Transport over lange afstanden van dieren en dierenwelzijn zijn nu eenmaal twee zaken die heel moeilijk met elkaar te verenigen zijn. Dan is het vooral zaak lijden en stress zo veel mogelijk te beperken. Onze minister, Ben Weyts, dringt ook al langer aan op een verbod op die commerciële transporten van levende dieren van langer dan acht uur. Voor Vlaanderen betekent dat natuurlijk dat dat over transporten gaat die ook grensoverschrijdend zijn. Ik heb daarjuist nog eens de lijst bekeken van de landen waarnaar we het meest levend pluimvee exporteren. Dat zijn Polen, Italië en Duitsland, en dan spreek je wel over langere transporten. Maar ook bijvoorbeeld Ghana staat in die lijst. Dat is een gecombineerd transport: een deel over de weg en dan zelfs nog een deel met het vliegtuig. Pluimvee maakt blijkbaar de helft uit van de dieren die we levend exporteren.

Ik denk dus dat de conclusie is dat er niet anders dan via Europa kan worden gewerkt. We zullen dat probleem samen binnen de Europese Unie moeten aanpakken. Vlaanderen kan dat niet alleen. Momenteel is er natuurlijk het Europees voorzitterschap van België. Minister, ik vroeg mij af of u daar ook mee aan de kar kunt trekken om daar toch iets te betekenen om de omstandigheden van die langeafstandstransporten te verbeteren.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dit is inderdaad een belangrijk aandachtspunt, denk ik. Laat het duidelijk zijn, zoals ik inleidend heb gezegd: ik denk dat iedereen erbij gebaat is, de transportsector, maar zeker ook het verantwoordelijke landbouwbedrijf, dat er zo veel mogelijk levende dieren aankomen. De transportwaardigheid is daarbij een heel belangrijk aandachtspunt. Dat zal ook wel blijken. We mogen daar ambitieuzer in zijn, collega Vandenhove. Ik denk dat ook. Nogmaals, ik denk dat iedereen er ook alle belang bij heeft om het dierenwelzijn minstens tot op het niveau van het Europese gemiddelde op te krikken. Als we een inhaalbeweging qua cijfers te maken hebben, dan denk ik dat we die lat daar mogen leggen. Uit het project waarnaar werd verwezen, moet blijken welke aanbevelingen we daarvoor nodig hebben. Als je doelen stelt, moet je immers natuurlijk ook concrete acties hebben om die doelen te bereiken. Ik kan dus wel uw mening onderschrijven wat dat betreft.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel voor uw antwoord. Ik denk dat we, zoals de collega ook zegt, ook moeten blijven aandringen bij de minister van Dierenwelzijn. Het is trouwens een van de punten die hij aanhaalt om tijdens die zes maanden naar voren te schuiven. Ik denk dus dat het met steun van de landbouwminister, maar vooral van landbouwsector, mogelijk moet zijn om daar iets te realiseren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.